

Botanische noviteiten in de liefhebberij en meer

Door : Wim Tomey

Op 21 mei stond onze bijeenkomst geheel in het teken van een lezing door Wim Tomey. Het zou onder meer gaan over "Botanische noviteiten in de liefhebberij en meer", maar Wim had carte blanche en maakte daar volop gebruik van.

Hij vertelde kort over zijn indrukwekkende carrière in het opzetten en begeleiden van aquarium vissen- en planten kwekerijen en handel. In Singapore, dat nu 42% van de wereldmarkt op dat gebied in handen heeft, stond hij aan de wieg van deze sector. Later heeft hij hetzelfde nog eens overgedaan, maar dan in Indonesië. Zo maakte Wim van zijn liefhebberij een professie, maar liefhebber is hij altijd gebleven.

Een veelheid aan onderwerpen passeerde de revue, maar het ging natuurlijk wel steeds over aquarium-planten. Bijvoorbeeld over hun aanpassings-vermogen. Het is juist dat aanpassingsvermogen dat de ene plant zo geschikt maakt voor het aquarium of de vijver, en de andere minder. Opvallend voorbeeld is *Aponogeton dystachios*, oorspronkelijk uit de Hoorn van Afrika (Ethiopië, Erythra, Somalië, en Zuid Afrika) die zomaar in ons Hollandse klimaat kan worden gezet (inclusief vorst in de winter) en dan niet alleen overleeft maar zelfs floreert.

Aanpassingen gaan bij de planten soms gepaard met veranderingen in het uiterlijk, zowel in vorm als in kleur. *Didiplis* is bijvoorbeeld een soort die erg kan veranderen afhankelijk van de omstandigheden. Er zijn ook variaties binnen dezelfde soort mogelijk, die niet afhankelijk zijn van de omstandigheden. Wim noemde *Rotala wallichii* als voorbeeld van een soort die uiterst variabel is. En ook *Rotala rotundifolia*, waarvan niet alleen veel groeivormen bestaan, maar die ook nog eens vrij sterk reageert op veranderingen in de groei omstandigheden, met name het CO2 niveau. Van veel soorten zijn ook 'compacte' vormen bekend. (Die kunnen zelfs zo sterk afwijken van hun oorspronkelijke vorm, dat sommige liefhebbers weigeren te geloven dat het dezelfde soort is.)

Veel 'nieuwe' soorten komen, zijn een tijdje enorm populair, en verdwijnen daarna weer in de vergetelheid. Soms komen ze na een poosje weer terug. Wim noemde *Monoselenium tenerum* en *Ranunculus papulentus*, soorten die kort geleden erg veel toegepast werden, maar nu nauwelijks nog worden aangetroffen.

Wim is overigens voorstander van een stabiele aquarium inrichting. Dit in tegenstelling tot de industrie, die verandering propageert. Om die hang naar verandering te voeden, produceert de industrie een veelheid aan nieuwe varianten en vormen. Zo zijn er op dit moment bijvoorbeeld 88 verschillende kweekvormen van *Echinodorus*, en er komen regelmatig nieuwe bij. De industrie hecht geen waarde aan het zuiver houden van de soorten. Het is zelfs de vraag of niet alle *Echinodorus* in de handel hybride-vormen zijn. Kwekerijen spelen een steeds grotere rol in de introductie van soorten die nieuw zijn voor de liefhebberij.

Wim heeft ook nog een en ander verteld over de omstandigheden waaronder we onze planten houden. De temperatuur waaronder de planten gehouden worden is vaak te hoog. De metingen op de vindplaatsen zijn momentopnamen. Precies op de evenaar heersen gelijkmatige omstandigheden. Verder van de evenaar treden grote variaties op gedurende de dag en gedurende de seizoenen. Ook mag het positieve effect van stroming niet onderschat worden. Wim heeft *Cryptocoryne parva* aangetroffen op Sri Lanka, maar altijd in stromend water. Over *Cryptocoryne* merkte hij trouwens nog op, dat hij de meeste soorten eigenlijk altijd ondergedoken aantreft. Ze kunnen een droge periode weliswaar goed overleven, maar voor de meeste soorten is die situatie in de natuur maar zeer tijdelijk.

Wim liet ook dia's zien van een *Cryptocoryne* die hij op Borneo had aangetroffen, en waarvan hij niet meteen de identiteit kon vaststellen. Deze hem onbekende *Cryptocoryne* beschreef hij in een artikel in Het Aquarium (jaargang 80 nr 12, december 2010) en Wim was erg benieuwd welke soort het geweest kon zijn. Piet van Wijngaarden had destijds met zijn gezondheid te kampen, anders was hem het artikel in Het Aquarium beslist niet ontgaan. Dit keer was hij gelukkig aanwezig, en zowel Piet als Thomas Rudolph herkende de *Cryptocoryne* als een vorm van *Cryptocoryne cordata*. (Later heb ik vernomen dat Jan Bastmeijer de plant herkende als *Cryptocoryne cordata var. grabowskii*)

Tussen neus en lippen door serveerde Wim nog menige wetenswaardigheid. Zoals dat *Cryptocoryne crispatula var. balansae* gunstig reageert op een enigszins verhoogde koper concentratie, maar dat *Vallisneria* daar dan helaas weer van dood gaat. Dat op grote diepte in de bodem van natuurlijke vindplaatsen, de pH enorm laag kan zijn waardoor op die plaatsen allerlei metaalzouten in oplossing komen. Dat overassimilatie ('blazen') de planten beschadigt. Dat algeneters alleen algen eten als ze niets beters kunnen vinden, en dat 'breedbek' levendbarende goede algeneters zijn.

We kunnen vaststellen dat Wim Tomey ons een mooie dag heeft bezorgd, waar we hem dan ook zeer erkentelijk voor zijn.

Tekst : Jaap Liefing
© Werkgroep aquatische planten – krant 171

